

14. 2. 2020

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové povinnosti právnických osob, které jsou členy orgánů jiných společností

Od 1.1.2021 začne platit novela zákona o obchodních korporacích (dále jen „ZOK“), která mimo jiné zpřísní podmínky členství právnické osoby ve volených orgánech společností s ručením omezeným, akciových společností a družstev (dále jen „kapitálové společnosti a družstva“).

Nová úprava stanoví povinnost, aby právnické osoby, které se stanou členy volených orgánů kapitálových společností nebo družstev, zmocnily bez zbytečného odkladu po svém zvolení jedinou fyzickou osobu, která splňuje požadavky a předpoklady pro výkon předmětné funkce, aby je v těchto orgánech zastupovala. Pro kapitálové společnosti a družstva tak fakticky dojde k vyloučení obecné úpravy obsažené v § 154 občanského zákoníku.

Důležitým prvkem této nové úpravy je pravidlo, že zmocněncem musí být výhradně jediná fyzická osoba. Do budoucna tak nebude např. možné, aby v rámci zastupování právnické osoby vznikalo tzv. řetězení, kdy právnickou osobu zastupuje ve funkci člena voleného orgánu další právnická osoba, tu další právnická osoba a tak dále. V důsledku řetězení bylo často obtížné dohledat fyzickou osobu, která za danou společnost skutečně jednala a mohlo dojít i k absurdním situacím, kdy se původní právnická osoba mohla stát svým vlastním zástupcem. Zároveň dojde k eliminaci sporných situací, kdy by právnická osoba zmocnila ke svému zastupování ve voleném orgánu více fyzických osob, čímž by se jednak zvětšoval počet osob, které orgán tvoří, a také by mohla každá z těchto osob projevat odlišnou vůli.

Navrhovaná úprava se netýká osobních společností (veřejné obchodní společnosti a společnosti komanditní). V jejich případě je totiž členství ve statutárním orgánu spojeno s jejich podílem ve společnosti a k zániku funkce z důvodu nezmocnění konkrétní fyzické osoby tak nemůže dojít. Na rozdíl od kapitálových společností a družstev u nich bude navíc možné, aby právnické osoby ve volených orgánech zmocnily více fyzických osob.

Nové povinnosti právnických osob ve volených orgánech

Jak již bylo uvedeno výše, právnická osoba, která bude po 1.1.2021 zvolena do orgánu kapitálové společnosti nebo družstva, bude nově povinna: (i) bez zbytečného odkladu po tomto zvolení zmocnit jednu fyzickou osobu k zastupování dané právnické osoby v předmětném voleném orgánu a (ii) nechat zapsat tuto osobu jako zmocněnce do obchodního rejstříku.

Právnickou osobu jako člena voleného orgánu bude po 1.1.2021 do obchodního rejstříku možné zapsat pouze společně s jejím zmocněncem (zmocnění fyzické osoby je tedy podmínkou provedení

zápisu do obchodního rejstříku). Pokud k tomuto zápisu nedojde do 3 měsíců ode dne vzniku funkce právnické osoby ve voleném orgánu, tato funkce jí automaticky zanikne.

V případě, že dojde k zániku zmocnění fyzické osoby zastupující právnickou osobu jako člena voleného orgánu, je právnická osoba povinna zmocnit a nechat zapsat do obchodního rejstříku novou fyzickou osobu, která původního zmocněnce nahradí. Obdobně jako v případě povinnosti výše k tomu bude mít právnická osoba lhůtu 3 měsíců ode dne zániku zmocnění předešlého zástupce a v případě, že v uvedené lhůtě k zápisu nového zmocněnce nedojde, zanikne právnické osobě funkce člena voleného orgánu.

Uvedeným povinnostem neuniknou ani právnické osoby, které jsou nebo se stanou členy volených orgánů kapitálových společností či družstev před 1.1.2021. Těm ke splnění výše uvedených povinností poběží tříměsíční lhůta od nabytí účinnosti novely, skončí tedy 1.4.2021.

Nedořešené otázky nové úpravy

Je nicméně otázka, jak bude nová úprava účinná v praxi. Zápis člena voleného orgánu do obchodního rejstříku má totiž pouze deklaratorní charakter (tj. samotný vznik funkce není zápisem do obchodního rejstříku podmíněn) a právnická osoba zvolená do orgánu kapitálové společnosti nebo družstva proto může danou funkci vykonávat i před svým zápisem do obchodního rejstříku.

Bylo by proto možné argumentovat, že i nová úprava dovoluje, aby právnická osoba byla členem voleného orgánu kapitálové společnosti či družstva a plně vykonávala tuto funkci po dobu tří měsíců (než jí zanikne funkce dle nové úpravy ZOK), aniž by musela zmocnit konkrétní fyzickou osobu svým zastupováním. V této tříměsíční lhůtě by se na ni potom vztahoval pouze § 154 občanského zákoníku, tedy dosavadní úprava se všemi jejími nedostatky (např. řetězení, viz výše). Teoreticky by tedy stačilo, aby kapitálová společnost či družstvo každé 3 měsíce zvolily jako statutární orgán určitou právnickou osobu, která pak bude jejich plnohodnotným statutárním orgánem, aniž by na ni dopadla nová úprava.

Ačkoliv se v takovém případě příslušná kapitálová společnost či družstvo vystavují riziku pořádkové pokuty dle zákona o veřejných rejstřících do výše 100.000 Kč a v krajním případě i svého zrušení, v praxi se ukázalo, že tyto postihy nebývají časté (a vždy je předchází výzva k nápravě daného závadného stavu).

Pokud má proto nová úprava zamezit fungování záměrně vytvořených korporátních struktury využívajících řetězení apod., pro které může být formální provedení volby statutárního orgánu čtyřikrát do roka jednoduše proveditelné, není jisté, zda bude jejím prostřednictvím skutečně dosaženo zamýšlených důsledků.

S ohledem na výše uvedené bude zajímavé sledovat, jak se s novou právní úpravou vyrovná praxe a zejména rejstříkové soudy.

Jiří Mačát,
advokát

David Fabián,
koncipient

GT Legal, advokátní kancelář, s.r.o

Muchova 240/6
160 00 Prague 6

Tel.: +420 224 813 299

e-mail: office@gt-legal.com

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporáční autonomie](#)
- [Zákon Lugovéhoho: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)